

ПІСТІҢ ХАН ХУДАЙЫБЫС ПАЗА АРАЧЫЛАҒЧЫБЫС ИСУС ХРИСТОСНАҢ ТОҒАЗЫҒ

Пу илбек үлүкүн Хан Худайнаң Тоғазығ тіп адалча, іди, улуғ частығ Симеон, хайзы Иерусалимде чуртаан, Иерусалимдегі Худай туразында, Төрөөнінең хырых күннің Ыначах-Хан Худай Иисус Христоснаң паза Аның Иң Ап-арығ Іезінен тоғасхан, анаң ол, Аны холларына алып, чоохтаныбысхан: «Пүүн Позыңның хулыңны позытчазың, Өөркі Пастығ, Синің чоохтааныңнаң, амырнан: іди минің көстерім Синің арачыланызыңны көрчелер, хайзын Син прай кізілерге тимнеп салғазың: көпхудайлығлар көр салар Чарықты паза Синің Израилың кізілерінің сабланызың» (Лк. 2, 29-32).

Пу улуғ частығ кізі уғаа арығ полған, аннаң хада Ап-арығ Хут сыбыра полчаң, - ағаа үс чүс алтон час полған. Чоохтирға кирек, аны анча час чазирға, Худай Позының чаксы-чалахай күзін пиріп, хайралаан.

Мына, хайди Ап-арығ Тигір-ибнің тархыны ап-арығ Худай кізізіненер чоохтапча. Египеттің ханы Птоломей, хайзы Х.Т. алнында 300-чі чылларда чуртан, саблығ Александрийскай библиотеканың төстөгчизи, Ап-арығ Пічікті еврей тілінең грек тіліне тілбестедерге сағыныбысханда, ол иудей пасабыссар айланған. Пасабыс израиль иреннерінен читон иң не хыйғаларны таллап алған, хайзылары ол даа, пу даа тілленер чаксы пілчөңнер. Оларның санында Худай таллап алған Симеон полған.

Хачан ухаанчы Исаияның киндизін тілбестепчеткеде арығ сағыстығ Симеон аның ухаанчылазына читкен: «Мына, Хыс төл алынар, паза Оолны төредіп алар» (Ис. 7,14).

Андада Симеон ікінчлөбіскен, паза пос алынча сағысха түзібіскен, - «Хайди Хыс Оолны төредіп алар?» Анаң, пычакты алып, ухаанчыласта пазыл парғанны түзедібізерге тимненібіскенде, кинетін, Худай Ангелі, Өөртін түзіп, аның холын тудыбызып, ағаа чоохтапча: «Киртін ағаа, анда пазыл парғанға. Син поэын ол илбек сабланыстығ паза чазыт киректі, хайди Иң Ап-арығ Хыстаң Христос Хан Худай Төрөөнін көріп албаанында, чирдегі чуртазыңны тоос полбассың».

Ангелнің паза ухаанчының сөстеріне уғаа тың киртін парып, Хан Худай Иисус Христостың чирзер Килерін, улуғ сағыссырас-та, Симеон сахтап сыххан.

Худай таллап алған Симеон сын паза арығ сағыстығ чуртаан, ол сыбыра Худайға пазырынчаң. Аның прай туған-чағыннары чирдегі чуртастарын тоос салғаннар, че ап-арығ Симеон, Худай хайралаанынаң, анча улуғ часты чазап, чирде чуртап салған...

Хачан Худай Позының чаксы-чалахай күзін пиргенде Иң Ап-арығ Іченер Төрөөн Христос Арачылағчаа хырых күн тол парғанда, Аны Худай туразынзар ағылғаннар. Анда, Өөркізі устаанынаң, пу сах Ол Ыначах, іди уғаа үр сахтаан Арачылағчы, паза Аның Іезі - Иң Ап-арығ Хыс, Хайзында ухаанчы Исаияның ухаанчылазы тол парғанын сизін салып, Худай кізізі Симеон, чаксы көннлігі паза уғаа тың өрін парып, Ыначах-Хан Худайны поэының хучаана алған. Анаң, Худай Израильге Часхарығчыны пиргені үчүн, Худайға чаксы алынып, ап-арығ Симеон поэының худын Тигірзер поэдыбысхан.

Мына, ноға Худай аның чирдегі чуртазының күннерін іди, пасхачыл, узаратхан.

Тоозылбас паза пасталғаны чох Худайның, Кізі польп, Төрөөнінің үлүстігі паза чаксы полчатханын піс ап-арығ Симеоннаоң артых пілчөбіс: піс аззыбыснаң паза чүреөбіснең Хан Худай Иисус Христосты поэыбысха алынчабыс, хачан Аның Ап-арығ Пірлезінің Чазыдын алынчатсабыс...

Хайдағ уғаа улуғ киректі таныхтап, Хан Худайнаң Тоғазығ үлүкүн турғызыл парған? Пит, ол Хан Худай Тигірзер Өөрлөбіскен

паза Ап-арығ Хут Түскен соонда, сах андох, турғызылғалах полған, хайди пасха худайлығ үлүкүннерні ол тустарда чарых үлүкүнненер: Хан Худай паза Арачылағчы Иисус Христостың Төрөөнін, Хан Худайның Кірөстелгенін, Христостың Тірілгенін, Хан Худайның Өөрлөөнін паза Үс Омалығ Худайның улуғ күннерін Христостың Төрөөні соонда. пис чүсче чыл ирткен соонда ла пу үлүкүн турғызыл парған.

Мына, хайди пістің Арачылағчыбыс Хан Худайның ол улуғ күні турғызыл парған?

Хачан, үлүзі чох Юстиниан хан устапчатхан туста, күскүде, Константинопольда паза аның ибрікі чирлерінде, чабал ағырығларға пастырып, андағы чон хырыл сыххан. Күннің сай онарлап муңнаң кізі үречен, аннаңар хай-пірее чирлерде хазых кізі халбааннар, үреп парған кізілерні чыгчаң кізі дее чох полчан.

Антиохияда, ол хыйалға хоза, чир хати-хати тітіреен, аның үчүн, туралар паза тигіриблер иңзеріліп, оларға пастырып, көп кізі чирдегі чуртазын хыйаллығ тоос салған.

Хачан, Антиохияның епискобы Евфрасий Худайға хан чох ызықты салчатханда, Худай туразы, чир тітіреенінен, иңзеріл парған. Ідөк Помпеополь саарның чарымы изел парған, пасха чардығы, тізен, чир тітіреп, муңарлап кізінең хада чир алтынзар түс парған.

Андағ хорығыстығ паза чобағлығ туста, пір Худай кізізіне, хуттығ көспек көрініп, Худайның хатығлазынан, хайди арачылан

халарынаңар Тигірден искірілген, аның соонда, Өөркізі устаанынаң, улуғ хуттығ көдірілісте Хан Худайнаң Тоғазығ үлүкүн турғызыл парған.

Анаң, азығ айының 2-чі күнінде (наа чыл санынаң 15-чі күнінде) кірөстігі чөріснен Хараағы Өөн Худайға тоғыныс толдырылчатханда, кізі өдірчеткен хорығыстығ чызығ палығлығ ағырығның тарыры тохтаап парған, кізілер паза хорабаан, ідөк чир паза чайханмаан.

Чирдегі чазыхтығ кізінің Худайның Чозағын сыбыра сайбапчатханы үчүн, паза Худайға пик киртінізі чохтанар, поэыбысты арачылап халарыбыстанар аргаас полчатханыбыстанар, паза читіре сағынмааныбыс үчүн, Худай Позының чаксы-чалахай күзін піске пирчеткені үчүн, Худайны турыстыра сабландырбааныбыс үчүн, чабал паза сайбах хылибыс, паза хатығ чүреөбіс үчүн, Худайның хазыр хатығлазы піске Тигірлерден түсче...

О, чабал паза хорығыстығ нима-чазых! О, прай нимені чох итчеткен хорығыстығ нима - чазых! Ол чүс пастығ чыланнаң (чазыхтарнаң), прай күсті салып, хыйа чүгүрнер! Хан Худайның алнында, уғаа тың пыроланып, паза ачырғанып, тохтаабин, алдан турынар.

Чағбан тутпин, чүректен сыхчатхан ачырғастығ пыробысты пілініп, Худайның алнында азых искірініп, алданмин, тигіріг чох чаачы чіли, Христостың Кірөзін көксінде ал чөрчеткен кізі, поэының худында эеленчеткен чазыхты, пос ондайынча ла, хачан даа ут полбас.

Полған на кізі, чирде чуртапчаадып, Худайнаң тоғасча, че, ачырғасха, ол тоғазыға сыннаң өрін полбин салча. Көбізі ол тоғазығны чүреөнең сығара тастабызарға сағынча, іди, ниик полар тіп ол поэын часхар салча. Че, кізінің чүрее ирееленерін тохтаат полбас ол тусха читіре, хачан ол Тоғазығның хайхазы сынға айлан парбас.

«Кізінің чүрее, - ап-арығ Августин чоохтаан, - пір нименен дее часхарын полбас, сынап, Син не, Хан Худай, часхар салбазаң!»

«Удурлаанар Хан Худайны мында, чирде, - прай чүреөнернен, - ап-арығ Иоанн Кронштадтский поэының тузында хысхырған, - удурлаанар, сағам - тірігде, арығ хуттығ, удур-төдір хынызып, паза сын киректерні чайап, паза Аның алнында, ачырғаснаң алданып. Аның Ікінчизін Килерін, өрініснен удурлап, паза Тигірдегі Хан Худайның Чирінде хас-хачанға чуртирына, ізеніп».

ЕПАРХИЯНЫҢ ЧҮРТҰЗЫНДАҒЫ КИРТІНІСТЕРНІҢ ПАЗА АРКАЛАЙНЫҢ ХУДАЙҒА ТОҒЫНЫСТАРЫНЫҢ ИЗЕРІЗІ

Күрген айының 6-чы күні, Христостың Төреенін Сах-тачаң иирде, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан, Хараағы Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдыр салған.

Кибір хоостыра, Христос Хан Худай Иисус Христостың Төреені илбек үлүкүннің таңдади, Вифлемдегі устарның Христостың Төреенін перламутрнаң кирт салған читі пастығ чылтыс соборның ортазынзар сығырылып, салыл парған. Пу чылтысты Арачылағчы Төреен Хуйуда 2012 чылда архиепископ Ионафан ап-арығлап алып, піссер ағылған.

Күрген айының 6-7-чі хараа, Христос Төреен илбек үлүкүнде, Ағбан епархиязының прай Худай тураларында илбек үлүкүннің Худайға тоғыныстар толдырыл парғаннар.

Худайға тоғынып алған соонда, Өнхутпастығы үлүкүнге кил-парғаннарға, прайзына сыйыхты туттыр пирген.

Күрген айының 7-чі күнінде, Христос Төреен илбек үлүкүннің күнде, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан, епархиядағы Худай тураларының пастағыларына паза соборның абыстарынаң хада, үлүкүннің Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдыр салған.

Күрген айының 8-чі күнінде, Христос Төреен үлүкүннің ікінчі күнде, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан Худайға тоғынысты Харатастағы Богородице-Рождественской Худай туразында толдыр салған.

Худайға тоғынып алған соонда, Өнхутпастығы үлүкүнге килген полған на кізее Христостың Төреені хоостал парған обыразычакхты сыйыхха пирген.

Күрген айының 8-чі күні, иирде, Худайғасын Иосифты, Давид ханны, Хан Худайның харындазы Иаковты, ідөк пастағычобағчы паза архидиакоп Стефанны хумартхылачаң күннің таңдади, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан Хараағы Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдыр салған.

Күрген айының 9-чы күнінде, Худайғасын Иосифты, Давид ханны, Хан Худайның харындазы Иаковты, ідөк пастағычобағчы паза архидиакоп Стефанны хумартхылачаң күнде, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан Худайға тоғынысты Ағбан пилтірі аалдағы Александр Невский илбек пигнің адынаң Худай туразында толдыр салған.

Күрген айының 13-чі күні, иирде, Хан Худай-Часпаланың үлүкүні таңдади, паза ап-арығчы Илбек Василийні, Капшадокийсктегі Кесарияның архиепискобын

хумартхылачаң күннің таңдади, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан Хараағы Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдыр салған.

Күрген айының 14-чі күнінде, Республиканың драма театрында үлүкүннің хайыныс толдырылған, хайзы прокуратураның 300 чылы толчатханына чарыдылған.

Пу үлүкүннің хайыныста Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан аралазып, прокуратура тоғынчыларын тоғылах саннығ үлүкүннен чылығ алғыстаан.

Күрген айының 15-чі күнінде, Худайғасын Серафим Саровскийні хумартхылачаң күнде, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан Худайға тоғынысты Худайғасын Серафим Саровскийні адынаң Худай туразында толдыр салған.

Күрген айының 15-чі күні, иирде, ухаанчы Малахийні хумартхылачаң күннің таңдади, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан Хараағы Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдыр салған.

Күрген айының 16-чы күнінде, ухаанчы Малахийні хумартхылачаң күнде, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан, соборның абыстарынаң хада, Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдыр салған.

Күрген айының 18-чі күнінде, Худай Түскенін сахтачаң күнде, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан, соборның абыстарынаң хада, ап-арығчы Илбек Василийні Худайға тоғынызын Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдыр салған.

Аның соонда, амвон тастында алданыс толдырылып, саннар саабылғанынаң хосталып, аркалай, хутхадарчылары паза киртіністіглер соборның алтындағы Худай туразынзар түскеннер. Мында баптистериядағы сұғның Илбек

ап-арығлазы толдырыл парған.

Соборзар нандыра айланғанда, Өнхутхадарчызы киртіністіглерге ап-арығ сұғны чачырадып, прайзын илбек үлүкүннен чылығ алғыстаан.

Күрген айының 18-чі күні, иирде, Хан Худайның Кірөстелгені үлүкүннің таңдади, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан Хараағы Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдыр салған.

Күрген айының 19-чы күнінде, Хан Худайның Кірөстелгені үлүкүннің күнде, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан Худайға тоғынысты Никольской (иргі) соборда толдырған.

Амвон тастында алданыс толдырылып, Өнхутхадарчызы, абыстар, киртіністіглер кірөстіг чөріснен Ағбан сұғзар, хайда кірөсти тилкі киртіл парған, парғаннар. Мында сұғның Илбек ап-арығлазы толдырыл парған.

Арачылағчы Иордан сұғда Кірөстелгенде, Ап-арығ Хут, кілбөк полып, Түскенін хумартхылап, Өнхутхадарчызы Тигірзер ах кілбөкті поэдыбысхан.

Ағбан сұғдан Никольской соборзар кірөстіг чөріс айланғанда, Өнхутхадарчызы Худай туразын паза киртіністіглерні ап-арығ сұғны чачырадып, арығлап салып, прайзын илбек үлүкүннен алғыстап, чахсы сөзін пирген.

Күрген айының 20-чі күнінде, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан «Ағбан» телекөрігнің көні эфирінде аралазып, телекөрігчлернің сурығларына нандыр пирген.

Күрген айының 22-чі күнінде, ап-арығчы Филиппті, Москваның паза тиксі Орыс чирінің митрополидин хумартхылачаң күнде, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан Худайға тоғынысты Москва ап-арығчыларының Чыылииның адынаң Худай туразында толдыр салған.

Күрген айының 22-чі күні,

иирде, ап-арығчы Григорийні, Ниссктің епискобын паза ап-арығчы Феофанны, Вышенсктің Затворнигін хумартхылачаң күннің таңдади, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан Хараағы Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдыр салған.

Күрген айының 23-чі күнінде, ап-арығчы Григорийні, Ниссктің епискобын паза ап-арығчы Феофанны, Вышенсктің Затворнигін хумартхылачаң күнде, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан Худайға тоғынысты Саяногорск с. Свято-Троицкай Худай туразында толдыр саларынаң устаан.

Күрген айының 25-чі күнінде, ап-арығчы Татиананы паза ап-арығчы Савваны, Сербсктің архиепискобын хумартхылачаң күнде, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдыр салған.

Күрген айының 27-чі күнінде, Худай Түскенін Үдесчен күнде паза Грузияны Худай чариинаң чарыт салған ап-арығ апостолғатин Нинаны хумартхылачаң күнде, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан Худайға тоғынысты аркалайның резиденцияның туразындағы Худайғасын Сергей Радонежскийні адынаң Худай туразында толдыр салған.

Күрген айының 29-чы күнінде, ап-арығ Петр илчінің аарлығ тузахтарына пазырынчаң күнде, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдыр салған.

Күрген айының 29-чы күні, иирде, Худайғасын Илбек Антонийні хумартхылачаң күннің таңдади, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан Хараағы Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдыр салған.

Күрген айының 30-чы күнінде, Худайғасын Илбек Антонийні хумартхылачаң күнде, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан Худайға тоғынысты Харатастың 9-чы пос. Кизичикстеги Тоғыс чобағчының адынаң Худай туразында толдыр саларынаң устаан.

Күрген айының 31-чі күнінде, ап-арығчы Афанасийні паза Кириллі, Александрийсктің архиепископтарын, ідөк Худайғасын схимонах Кириллі паза схимонах-ипчі Марияны, Худайғасын Сергей Радонежскийні ада-ічезін хумартхылачаң күнде, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан Худайға тоғынысты епархияның туразындағы Он ікі илчінің адынаң Худай туразында толдыр салған.

АЗЫҒ АЙЫНЫҢ 26-ЧЫ КҮНІНДЕ - ТИКСІ ТИЛЕКЕЙДЕ ЧИРДЕГІ ЧУРТАСТАРЫН ТООС САЛҒАН КІЗІЛЕРНІҢ ХУТТАРЫН САҒЫСТА ТУТЧАҢ СУББОТА

Чирдегі чуртазын тоос салған кізінің иді-сөбгін чирге пир салар тус читче, хайда ол тустар тоозылғанча, паза тиксі чон хатап тіріл парар тусха читіре, чирде амыр чадар.

Че Тигіриб-Іченің поэнының палаларына, хайзылары пу чирден парыбысханнар, хынызы тоозылбинча. Алынча күннерде оларның хуттары үчүн, Худайзар алданысты Ол ысча, паза, оларның хуттарын амырат саларға оларның туған-чағыннары хан чох ызыхты (ас-тамахты) Тигірибзер ағылчалар.

Өбнінде, тоозыл парған кізінің худын сағыста тудары - үзінчі, тоғызынчы паза хырығынчы күннер полчалар. Пу күннердегі сағыста тудысты иргі тустардан сығара Тигіриб ап-арыглап салған кибір полча, анзы Тигірибнің үгредии хоостыра, хомды соонда, үреп парған кізінің худының көңніне килістіре иртірілче.

Үзінчі күні. Үреен кізінің худын үзінчі күнде сағыста тудары, - Иисус Христостың үзінчі күнде Тіріл парғанына паза Ин Ап-арыҒ Ұс ОмалыҒ Худайға, чарыдылып, турғызыл парған.

Пастағы ікі хараа-күнөрте чирдегі чуртазын тоос салған кізінің худы чирде полча. Худайның Ангеллері үреен кізінің худын чирде чуртаанда, анын өрінчен паза хомзынчан, чахсы паза хомай киректер ит салған орыннарынча ал чөрчелер. Иді-сөбгине хынчан хут поэнының чурты хыринда удаа хайынча, хайда анын хомдызы чатча, паза анын худы ікі күнни, уйазын тілепчеткен хузычах чили, хончан орынны тілеп, иртір салча. Чахсы кізінің худы ол орыннарча чөрче, хачан тірігде сын паза чахсы киректерні ол итчен полған.

Үзінчі күнінде, Хан Худай ол хутты Агаа пазырынарға Тигірзер көдірілерге чахыпча, аннаңар Тигірибде хутты сағыста тударын

тузында толдырары - уғаа улуг кирек полча, хайзының худы Хан Худайның Сын Чарғызы алнында турыбызар.

Тоғызынчы күні. Пу күнде чирдегі чуртазын тоос салған кізінің худын сағыста тудары, анзы тоғыс Архангелнің орыннарын таныхтапча, хайзылары Тигіридегі Ханның нымысчылары полчалар, паза үреп парғаннарның хуттарын ахтап алар үчүн, Анын алнында чөрінчелер.

Үзінчі күні соонда, Ангеллер ал чөргенінен, чирдегі чуртазы тоозыл парған кізінің худы Худай садының чоохтачаа чох сіліг паза үлүстіг орыннарынча чөрче. АндаҒ чахсы көңніліг ол алты күн полча. Ол тусха хут ит-сөбктіг полған тузындағызын паза аннан сых парған соонда, поэнының ачығларын ундуп салча. Че, хачан ол улуг чазыхтыҒ полза, Худай садындағы ап-арыҒ кізілернің уғаа тың өріністіг чуртапчатханнарын көр салып, ачыға пастыр сыхча, паза поэын уғаа тың киктепче: «Ачырғас мағаа! Чирде чуртапчадып, мин тик тусты нинче иртір салғам! Пу чахсы сыйыхха паза сабланысха турыстыра поларым үчүн, мин Худайға тоғынмаам. Ачырғас, мағаа, парасханға!»

Тоғызынчы күнінде, Хан Худай, Поэнының Ангеллері пастыра, ол хутты пазох Поэнының алнында пазырынарға алдыртча. Хорығып, паза сірлезіп ала, хут Иң не Оөркі Пастыхтың Пайзанстоы алнында турыбысча. Пу даа сидік туста Тигіриб поэнының палазы үчүн, паарсах чүректіг Чарғычынан, Анын ап-арыҒ кізілерінен хада чуртат салзын тіп, сурынып, Хан Худайға пазырынча.

Хырығынчы күні. Тигірибнің тархынында паза үгредиинде хырығынчы күн иң не танығлыг полча, анзы Тигіридегі Чайаачы-Аданың чахсы-чалахай күзі пирілеткен ХудайлыҒ сыйығын

алып аларының өбн тузы тіп саналча.

Иргі тустағы ухаанчы Моисей Худайнаң Синай таҒда чоохтазар үчүн, хырых күн чағбан тутхан, паза анын соонда ла Худайның Чозағы пазыл парған тас чардыларны Аннаң алып алған. Израиль чоны Худай молчаан үлүстіг чирге, хырых күн иреелестіг чорых соонда ла чидіп алған.

Пістің Хан Худайыбыс Иисус Христос, Поэнының Тірілізі соонда, хырығынчы күнде Тигірзер Оөрлебискен.

Пу илбек паза саблыҒ киректерге төстеніп, Тигіриб, кізі чирдегі чуртазын тоосхан соонда, анын худын хырығынчы күнде сағыста тударын турғыс салған, иди ол хут Тигіридегі ап-арыҒ Синай тағзар сығып алзын, паза Худайның алнында, турыстыра турып, Хан Худайның үлүстіг Чирине кіріп алып, анда тоозылбас өріністе чуртапчатхан Худайға сын кізілернің сөбірезіне хозыл парзын тіп.

Хан Худайның алнында ікінчизін пазырынып алған соонда, Ангеллер үреен кізінің худын төбірки айна ханының чирінзер апарчалар, анда Худайның алнында, уғаа тың ачырғанып паза пыроланьып, алданаңа маңнанман чазыхтыҒ кізілернің хуттары хыйалланчатханын көрче.

Хырығынчы күнде, айналар чирінде полған соонда, хут үзінчизін Худайға пазырынарға көдірілче, анда анын анаң андархы чуртазы пөгил парча, - чирде чуртааны хоостыра, ХорығыстыҒ Чарғаа читіре, үреп парған кізінің худы хас-хачанға хайда чуртиры пөгил парча.

Аннаңар Худай туразында, алданып, сағыста тутханы, хутха улуг арачыланыстыҒ полызығын

пирче. Хан Худайның алнында сын алданыстар пастыра, үреен кізінің чазыхтары тасталып, анын худына ап-арыҒларнаң хада Худай садында чуртирынаңар сурынылча.

Чылы. Чирдегі чуртазын тоос салған кізінің худын сағыста тударын Тигіриб турғыс салған. Анын иди турғызыл парғанының төстее пілдістіг, анзы чыл ибیره иртірілчеткен иң не улуг Өбн Худайға тоғыныстарның төстелгенінен палғалыстыҒ полча, хайзының соонда Худайның үлүкүннері чыл ибیره хаталчалар.

Чағын кізінің тоозыл парғанының чылында, туған-чағыннары, анын худын сағысха кіріп, сағыстарында тутчалар. Чирдегі чуртазын тоос салған сынсабланыстыҒ кізінің худына ол сағыста тудыстар - хас-хачанға чуртирға хатап төреен күн полча.

Пу чылдағы чағбанныҒ туста чирдегі чуртастарын тоос салған кізілернің хуттарын сағыста тутчаң күннер:

Көрік айының 19-чы күнінде;
Көрік айының 26-чы күнінде;
Хосхар айының 2-чі күнінде.

Паза анзына хоза чоохтирға кирек полча, - Чир-суубысты арачылап, Илбек Ада чаазында паза кизекти чааларда аралазып, постарының чуртастарын пир салған чаачыларыбыстың хуттарын сағыста тутчаң күннерні ундирға чарабас.

АЗЫҒ АЙЫНЫҢ 28-ЧІ КҮНІНЕН КӨРІК АЙЫНЫҢ 6-ЧЫ КҮНІНЕ ЧИТІРЕ -

САРЫҒ ХАЙАХ АЯАЙ БЯ ПЫЗЫЛАХТЫҒ НИДИЛЕ ҮЛҮКҮННӨЛЧӨ

Көс чөрчеткен Хызыл Нымырха - Пасха үлүкүннен палғалыстыҒ полып, СарыҒ хайах - ПызылахтыҒ Нидилени үлүкүннирі паза Илбек Оразаны

тудары сыбыра пір тусха киліспинче.

Илбек Ораза сынсабланыстыҒ Тигірибнің иң не өбн кирегі полча. Пу иң не үр парчатхан чағбанныҒ тус полча, хайзының тузында Худайға пик киртінчеткен сынсабланыстыҒ кізілер постарының чиистерін хызыр салчалар: өбнінде итнен паза сүтнен тимнеен чичең нимені паза нымырханы чирін тохтаат салып, пасха араах чуртастыҒ полыбысчалар.

Итседе, СарыҒ хайах - Пы-

зылахтыҒ Нидиле үлүкүн - көп худайлыҒ иргі славяннарның үлүкүні полча, хайзында хысхыны үдезіп, часхыны сахтапчатханы.

Пу көпхудайлыҒ үлүкүнни, чонны үрүктір салбас үчүн, Христосты алынып алған соонда, СынсабланыстыҒ Тигіриб Хызыл Нымырха үлүкүнге палғап салған.

СарыҒ хайах - ПызылахтыҒ Нидиле тоозылчатхан Читікүн - Пыро тасталчаң Нидиле тіп адалча, хайзының тузында сынсабланыстыҒ киртіністіг кізілер прайзы, удур-төдір постарының алнында пыроланьып алған соонда, чарас салып, арыҒ

сағыстыҒ Илбек Оразаны пастапчалар. ПызылахтыҒ Нидиледе сүттіг ас-тамахты чиирге чарадылча, че иттіг чиисті аарда чиирге чарабас.

СарыҒ хайах тохпаза татхынның чиистіг полчатханынан сабланча, анын өбн татхынның чиизи - плинелер.

ПызылахтыҒ Нидиледе пызырып алған плинелер уғаа татхынның паза тох полчалар.

ЧағбанныҒ тусха кіріп алар алнында, Худайға пик киртіністіг кізілер СарыҒ хайах парчатхан читікүнде постарын аймахпасха татхынның ит чох чииснен тосхырып алчалар.

КӨРІК АЙЫНЫҢ 7-ЧІ КҮНІНЕН -

ИЛБЕК ОРАЗА ПАСТААЧА

Илбек Ораза - Тигірибні ибірчеткен чылның иң не чахсы тузы. Мында прай пасха аарах паза чахсы турғызыл парған: Тигіриб тоғынызының пүдізі, изерізі, алданыстары, пазырыныстары паза хуттыг сарыннары, Худайға тоғыныстың көрімі паза Худайның соонча парчатхан сынсабланыстыг киртіністіг кизилерниң чуртазы.

Ап-арыг Тигіриб, сынсабланыстыг киртіністіглерни Тигірибдегі паза ибдегі оланай чуртас-таң сығарчатханға төөй идип, оларға чахсы сағысты кирип, оларны наа хуттыг ондайнан ибирче, паза оларның хуттарын түзедип, үлүкүннернең артых үлүкүнге - Христостың Чарых Тірілізін турыстыра удурлирға тимнеп, наа пасталчатхан тигіриблг чылға кирер алнында, хуттыг азыхнаң тосхырып, хуттыг күсті кирип аларына Ол прай сынсабланыстыг христостыгларны тимнеп салча.

Аннаңар, Ап-арыг Илбек Оразаның хуттыг сарыннарда ол «чагбанныг часхы» тип адалча. Ол сыннаң даа часхы туста полча, хаңан сынсабланыстыг киртіністіглерниң хуттары наа хуттыг үреннернең таарыл парчалар, хайзыларының час хорбыларын сизіктіг кизилер сизин салчалар.

Піс худыбыснаң чазыг полчатханыбысты паза сыбыра хуттыг чуртаснаң чуртап полбинчатханыбысты піліп, Тигіриб-Іче пістенер сағыссырап, Илбек Оразаны піске турғыс пирген, иди, пістің худыбысты хазых, арыг идип, паза сағаартып, анан имнебізіп, хуттыг күсті кир пирип, хазыхтандырыбызарға.

Сынсабланыстыг христостыглар! Пу арачыланыстыг тусты позытпаңар! Постарыңның чүрекеріңниң чирине чахсы үренни алыныңар, хайзын Христостың Ап-арыг Тигіриб таарыпча. Оларны постарыңда өскіріп, оларнаң азыранар! Пу тың чахсы тус, пу арачыланыс күннери!

Тигіриб күстең пір дее кизіні позынзар тартпинча, че Ол позынзар прайын хыгырча. Аның алданыстарын паза хуттыг сарыннарын тыңнап көріңер, андада сірер постарың даа аның көзидиинче паза көңинче поларға тартыларзар, андада сірер сизин саларзар, хайди сірерниң хуттарың тірілчеткенін, паза, хайди «чагбанныг часхы» позының тадылыг чызын ибире чайчатханын.

Хуттыг күстеністерни толды-

рарға, чагбан тударға, күстіг ас-тамахты чибин, тудынарға, хайзынзар пісті Тигіриб хыгырча, хорыхпанар! Прай анзы ирстіг паза аар пілдірче андада, хаңан Христостанар сағынминчатсар, че, хаңан ол хуттыг күстеністер Христостың адына киртініп, паза Ағаа хыныснаң толдырылчатсалар, андада ол аар күстеністер чахсы киректерге айлан парып, хутха паза ит-сөккө тың ниик пол парар, алай ба ол сірерге пик хазыхты сыйлап пирер.

Илбек Оразада, хайдаг өөн сағыс пар? Худайға киртінчеткен кизее ол хайдаг нимені пирче? Худайға киртінчеткен кизее ол чахсы, чарых хутты кир пирче, паза Христосты поэнына алын салған кизінің худын Тигірибниң чахсы күзін пирчеткен худынан, аның улуг күстіг хыйгазынаң піріктіп салча, че посха Худайның чахсы күзін кирип аларында, Тигірибге ле чоңнаңарға чарабинча, ол хуттыг күсті посха алынып алар үчүн, Хан Худайның алнында көп тоғынарға кирек.

Илбек Оразаның алнындағы Нидиле - Сарыг хайах үлүкүн, азыг айының 28-чи күнінең пасталып, көрік айының 6-чы күніне читіре үлүкүннелче. Сарыг хайах үлүкүннің тузында иттіг ас-тамахнаң азыранары тохтаадылча.

Илбек Оразаның алнындағы Сарыг хайах үлүкүннің күннерін, сүттіг ас-тамахнаң паза нымырханаң, плинелер идип алып, өріністіг үлүкүннепчелер.

Илбек Оразаның пастагы Нидилезінде, - (иди адалча иргі славян тілінең - Тіріліс күні - поэырах) Сынсабланыс үлүкүннелче.

Амғы тустарда «Сынсабланыс» сөсті иң не артых паза сын киртініс тип адалчатханы үчүн, пас-

халапчалар. Че анзы саба сағыс. Иргі тустарда «Сынсабланыс» - кизінің худы хайдаг синде полчатханын таныхтаңан.

Наа киртініс - христианство - греко-римскай көпхурайлыг киртіністің орынына турыбызып, аннаң киртіністе киректелчеткен илееде тузалыг нимелерни поэнына алып алған...

Искеркі чирлердегі киртіністер - Христостыг киртіністің иң не аарлыг кирегіне - Худай - Кизі пол парғанына, хайзы пастыра тигірдегізі паза чирдегізі тиң пол парған, тоғыр полғаннар.

Сынсабланыстыг киртіністің үчүн күресчеткеннер хазых паза арыг сағыстыг Римде, хайдар аймах-пасха ікінчлестіг киртіністер киргелек полғаннар, постарына полызығны анда таап алғаннар.

Сынап иконанаң тоғыр күресчеткеннер утып алған ползалар, андада тиксі Христостыг амырның Худай тураларында саблыг византийскай паза иргіорыс мозаикалар паза фрескалар чох поларчытар.

Паза анзынаңар хайди дее чоохтирға кирек, - Сынсабланыстың алнына турып, Римнің епискобы Петр, хайзына Хан Худай Христос Тигірдегі Хан Худай Чирінің танығлыг клүзін пир салған, кафедралыг соборның пастагычы поэнының Худайлыг сөзін туханынаңар.

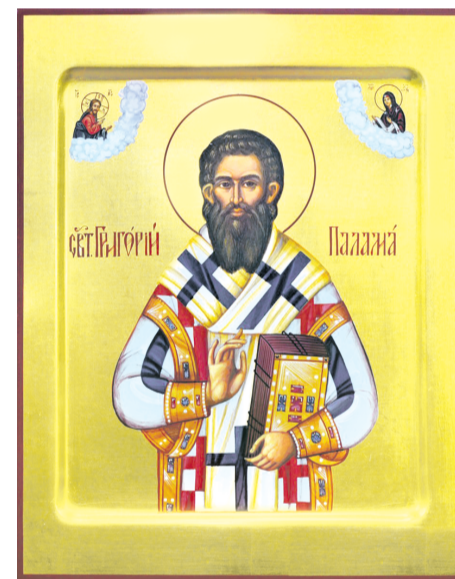
Иконаларнаң тоғыр күрезігни, император Феофил (842 ч.) тоозыл парғанда, аның Христосха пик киртіністіг ипчизи Феодора тохтаат салған. Ол хариблерде чаптыр салғаннарны поэдып, тоғынчаң орыннарында хатап турғыс салған.

Ап-арыг император-ипчи Феодора 843 чылда, чоңның алнында поэнының чооғын тутчатханда, Худайнаң аның худайлыг кирек-

тернен тоғыр күресчең ирінің чазыхтарын хыйа тастап пирерге сурынған. Аның чооғының соонда, кизилер постарының холларында иконаларны тудынып алып, соборнаң сыхханнар. Олар импеатор-ипчиниң соонча парғаннар, хайзы оларны Константинопольның орамаларынча апарған. Ол кірөстіг чөрістің соонда, Худай тураларында паза киртіністіглерниң иблерінде иконалар постарының орыннарында турғызыл парғаннар.

Иконаларнаң тоғыр күресчеткеннерни санай утып алған соонда, Константинопольның патриархы Мефодий (842-846) пу үлүкүнни 843 чылдан сығара чыл сай илбек үлүкүннирін турғыс салған.

Пу Нидиледе Сынсабланыстыг орынның өөн Худайға тоғыныстар прай Худай тураларында толдырылчалар.

Илбек Оразаның ікінчи Читікүні - Григорий Паламаа (1296-1359), Византиятыяның хыйга кизізіне, Тигірибниң тоғынычызына, Фессалоникийсктің архиепискобына чарыдылча.

Григорий Паламаа чарыдып, Ап-арыг Тигіриб пісті идөк поэик паза чарых хуттыг орынға сыгып аларға хыгырча.

Ап-арыгчы Григорий Паламаның үгредиинен, - хыйга киректерни чайиры, - Сынсабланыстың өзені поларға кирек. Ол өзен Худайғасын Серафим Саровскийниң тузына читіре парча, паза анда ла ол үзіл парбинча, че анан андар парча...

Византиядаң алып алған иң не хыйга худайлыг кирек Орыс Сынсабланыстыг Тигірибзер көзібізіп, көп чыллар изерістіре аны поэнының хуттыг культуразынаң азырапча.

«Сын Сабланыстыг киртініс»
(Православная вера)

Өөн редактор
Ағбанның паза Хакас Чирінін
Пөзкинапарыг архиепискобы
ИОНАФАН (Цветков)

ТӨСТЕГЧИ:
Орыс Сынсабланыстыг Тигіриб
Ағбан епархиязы
(Москва Патриархаты)

Пістің адресібіс
655010, Ағбан с., Соборнай пл., 2
тел. 24-29-476 ф. 24-29-15
Редакцияның адресі:
665018, Ағбан с., Мостовая о., 9

Хызылчарда палғалысты паза культураны
сынхытаңан Федеральнай службаның
устаа 20.02.2008 ч. пічкө кирген.
Пічкө кирген № ПИ ФС24-510Р.

Орыс Сынсабланыстыг Тигіриб Синодының хабарлар таратчаң пөлиі 2011 ч. чарых айының 18-чи күнде чаратхан. Свид. 174 №. 47 (147) №. Тикке таратылча
«Хакаси» типография сығарча, Ағбан с., Щетинкин о, 32, тел.222-447. Чарыхха 11.02.2022 ч. сыхча. Ағбан епархиязында тимнелген. Тираж 717